

U organizaciji Općine Smokvica i Udruge antifašista Smokvica pred spomenikom poginulim antifašističkim borcima i žrtvama fašističkog terora u Smokvici je 22. lipnja obilježen državni praznik Dan antifašističke borbe. Prigodno je govorila Ivanka Stanojević, članica Predsjedništva Udruge antifašista Smokvice. Podsjetivši da je prije sedamdeset šest godina u šumi Brezovica kraj Siska formiran Sisački partizanski odred kao prvi partizanski odred ne samo u Hrvatskoj, ili bivšoj Jugoslaviji već u čitavoj tada okupiranoj Europi, i da je već sutradan Odred je izvršio prvu diverziju na pruzi Zagreb – Beograd, čime je započela oružana borba koja će prerasti u oslobodilački rat naroda protiv nacifašističkih osvajača i domaćih izdajnika, citirala je britanskog premijera W. Churchilla koji je tada u Parlamentu svoje zemlje rekao: „*da su komunisti Jugoslavije, odnosno Hrvatske imali tu čast da prvi počnu borbu s okupatorom*“.

„Partizanski odredi kao prve oružane jedinice nastali su u lokalnim i zavičajnim okvirima za obranu vlastitog kraja. S razvojem antifašističke borbe oni prerastaju u brigade, čije je formiranje označilo početak izrastanja teritorijalnog partizanskog rata i pokreta otpora u narodno-oslobodilačku antifašističku borbu. Brigade prerastaju u divizije, divizije u korpuse, korpusi u armije. Sredinom listopada 1941.g. formiran je središnji rukovodeći organ oružane antifašističke borbe u Hrvatskoj i Glavni štab Hrvatske. Iako je bio povezan s Vrhovnim štabom i vrhovnim zapovjednikom svih oružanih snaga na tlu bivše Jugoslavije Josipom Brozom Titom, Glavni štab Hrvatske uglavnom je samostalno vodio i planirao ratne operacije na svom području.

Snažan razvoj NOP vidljivo su održavale njegove oružane snage. Od 7000 antifašističkih boraca koliko ih je bilo potkraj 1941. do 150.000 boraca potkraj 1944.godine. Istovremeno snage okupatora brojile su oko 300.000 znatno opremljenijih i obučениh vojnika i s njima oko 115.000 vojnika NDH.

Status učesnika NOR s područja Hrvatske prema službenim podacima imalo je 471.836 osoba što čini preko 11% njezinog sveukupnog predratnog stanovništva, od toga 230.000 partizanskih boraca. Ovaj podatak stavlja Hrvatsku u sam vrh zemalja sudionica antifašističke borbe.

Ukupni ratni gubici Hrvatske prema istraživanju demografa Vladimira Žerjavice iznose 271.000 osobe. U partizanskim jedinicama poginulo je 65.000 partizanskih antifašističkih boraca, a 153.000 osobe bile su žrtve fašističkog i ustaškog terora u gradovima i naseljima, a najveći broj u zloglasnom ustaškom logoru Jasenovac“ – rekla je, uz ostalo Ivanka Stanojević i istakla da je Smokvica dala je veliki doprinos pobjedi u Narodno-oslobodilačkoj i antifašističkoj borbi.

„Ukupno je u NOR-u sudjelovalo 247 boraca, a od toga broja 193 Smokvičana bili su borci u jedinicama Narodno-oslobodilačke vojske u 1.,2.,i 3. i 11. dalmatinskoj brigadi, 13. južnodalmatinskoj brigadi u Korčulanskom partizanskom odred. 26 žena iz Smokvice je bilo u partizanskim redovima. u bitkama koje su se u NOB-i vodile za slobodu domovine, na Korčuli, Pelješcu, Mljetu i Visu, na Sutjesci, širom Bosne u borbama za oslobođenje Širokog brijega, Mostara, Bihaća i Knina pa sve do oslobađanja Hrvatskog primorja, Istre i Trsta, poginulo je.45 smokviških partizana i partizanki, a 15 naših sumještana bile su žrtve fašističkog terora i ratni stradalnici, među njima i prvi sekretar Mjesne organizacije KP Jerko Tomašić i predsjednik Narodno-oslobodilačkog odbora Smokvice Paval Baničević Škudrić“ – rekla je Ivanka Stanojević.

Odana je počast i zahvalnost poginulim partizanskim borcima, žrtvama fašističkog terora i palim braniteljima, a potom su položeni vijenci. Vijenac Općine Smokvica položio Kuzma Tomašić, načelnik i Ljubo Kunjašić, predsjednik Općinskog vijeća. Općinske organizacije SDPH-a Smokvice Josip Pecotić, Jakica Pecotić i Ivanka Stanojević. a Udruge antifašista Smokvice, Mirko Pecotić, predsjednik, Jerko Tomašić podpredsjednik, i Ante Korunić, član Udruge.

mp